

Na temelju članka 105. stavka 2. Zakona o mirovinskom osiguranju (Narodne novine, broj 157/2013) i članka 22. točke 5. Statuta Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje (Narodne novine, broj 28/2014), nakon pribavljenog mišljenja Državnog zavoda za statistiku, Upravno vijeće Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, na sjednici održanoj 20. ožujka 2014., donosi

JEDINSTVENA METODOLOŠKA NAČELA ZA VOĐENJE MATIČNE EVIDENCIJE O OSIGURANICIMA, OBVEZNICIMA DOPRINOSA I KORISNICIMA PRAVA IZ MIROVINSKOG OSIGURANJA

I. OPĆE ODREDBE

Ovim se općim aktom propisuju jedinstvena metodološka načela (obilježja, definicije) za vođenje matične evidencije o osigurancima, obveznicima doprinosa i korisnicima prava iz mirovinskog osiguranja (u daljnjem tekstu: matična evidencija).

Obilježja čija definicija nije propisana ovim općim aktom upotrebljavaju se u značenjima određenim propisima o evidencijama o radnicima, propisima o mirovinskom osiguranju i drugim propisima.

II. OBILJEŽJA I DEFINICIJE

OSOBNI BROJ

Matična evidencija i obrada podataka ubilježjenih u matičnoj evidenciji vodi se pod osobnim brojem.

Osobni broj osigurancima, korisnicima prava iz mirovinskog osiguranja i fizičkim osobama koje nemaju priznato svojstvo osiguranika dodjeljuje Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje (u daljnjem tekstu: Zavod).

Osobni broj sastoji se od deset brojeva koji se dijele u dvije skupine.

Ispred svakog osobnog broja dodjeljuje se ništica, tako da na prijavama za vođenje matične evidencije ima jedanaest brojevanih mjesta za upis osobnog broja.

Prva skupina sastoji se od osam brojki iz prirodnog niza brojeva (osnovni dio osobnog broja), a druga od dvije brojke (kontrolni dio osobnog broja).

Kontrolni dio osobnog broja određuje se odvojeno za svaku pojedinu brojku.

Prvi broj kontrolnog dijela osobnog broja određuje se po modulu 10, a drugi broj kontrolnog dijela određuje se po modulu 11.

Kontrolni broj-modul 10

Kontrolni broj sustava modula 10 određuje se na način:

prva, treća, peta i sedma brojka osnovnog dijela osobnog broja (računato s desne strane) pomnože se brojem 2;

druga, četvrta, šesta i osma brojka osnovnog dijela osobnog broja pomnože se brojem 1;

dobiveni djelomični (parcijalni) umnošci se zbroje.

Ako je neki od djelomičnih umnožaka dvoznamenkasti, te dvije brojke se zbrajaju.

Na primjer, za djelomični umnožak $2 \times 7 = 14$ neće se uzeti vrijednost 14 već vrijednost $1 + 4 = 5$;

- tako određenom zbroju ostavlja se samo posljednja brojka, brojka jedinica (na primjer: ako dobiveni zbroj iznosi 37, uzet će se samo brojka 7);

- komplement ove brojke jedinica do broja 10 je kontrolni broj (za prethodni slučaj bilo bi $10 - 7 = 3$).

Primjer:

Osnovni dio osobnog broja: 5 4 3 7 0 3 9 5
x 1 2 1 2 1 2 1 2

5 8 3 14 0 6 9 10

Zbroj: $5+8+3+(1+4)+0+6+9+(1+0)=37$

Kontrolni broj je $10 - 7 = 3$ pa prvih devet brojki glasi:

5 4 3 7 0 3 9 5 3

Deseta brojka (mjesto označeno praznim kvadratom) je druga kontrolna brojka koja se dobiva po modulu 11.

Kontrolni broj-modul 11

Kontrolni broj sustava modula 11 određuje se na način (računato s lijeve strane):

prva brojka pomnoži se sa 3

druga •••• 2

treća •••• 7

četvrta •••• 6

peta •••• 5

šesta •••• 4

sedma •••• 3

osma •••• 2.

Dobiveni parcijalni umnošci se zbroje, a dobiveni zbroj dijeli s 11, pri čemu se dijeljenje ograničava samo na cijele brojeve.

Ostatak dobiven pri dijeljenju oduzima se od broja 11 i dobivena razlika predstavlja kontrolni broj.

Primjer:

Osnovni dio osobnog broja: 5 4 3 7 0 3 9 5
x 3 2 7 6 5 4 3 2

15 8 21 42 0 12 27 10

Zbroj: $15+8+21+42+0+12+27+10=135$

$135:11 = 12$

25

3

Kontrolni broj: $11 - 3 = 8$

Budući da je prva kontrolna brojka po modulu 10 bila 3, osobni broj u ovom slučaju glasi:

5 4 3 7 0 3 9 5 3 8.

Napomena:

Ako je ostatak dobiven pri dijeljenju ništica "0", osobni broj se izostavlja.

Ako je ostatak dobiven pri dijeljenju 1, umjesto $11 - 1 = 10$ uzima se ništica.

A) OSIGURANICI

OSOBNI IDENTIFIKACIJSKI BROJ OSIGURANIKA

Počevši od 1. siječnja 2010., na temelju Zakona o osobnom identifikacijskom broju i Pravilnika o osobnom identifikacijskom broju, u matičnu evidenciju ubilježava se osobni identifikacijski broj osiguranika (OIB).

MATIČNI BROJ GRAĐANA

Ubilježava se matični broj građana osiguranika (MBG). Od 1. siječnja 2010. MBG nije obvezan podatak te se obvezno ubilježava datum rođenja i spol na način da se vodi dan, mjesec i godina rođenja te oznaka spola osiguranika: 1 za muško i 2 za žensko.

PREZIME I IME

Upisuje se u prezime i ime osiguranika u skladu sa Zakonom o osobnom imenu.

OSNOVA OSIGURANJA

Pri unosu podataka o osnovi osiguranja u matičnu evidenciju upisuje se:

RADNI ODNOS

- za osiguranike radnike, službenike i namještenike i s njima prema posebnim propisima izjednačena osobe, zaposlene na državnom području Republike Hrvatske kod pravnih i fizičkih osoba-članak 9. stavak 1. točka 1. Zakona o mirovinskom osiguranju (u daljnjem tekstu: ZOMO)
- osobe izabrane ili imenovane na dužnosti u tijelima javne vlasti, jedinicama lokalne samouprave i jedinicama područne (regionalne) samouprave, ako za taj rad primaju plaću-članak 9. stavak 1. točka 2. ZOMO-a
- osobe koje se nakon završenog školovanja nalaze na obveznom stručnom osposobljavanju za rad-članak 9. stavak 1. točka 3. ZOMO-a
- osobe koje se stručno osposobljavaju za rad bez zasnivanja radnog odnosa prema posebnim propisima- članak 9. stavak 1. točka 4. ZOMO-a
- osobe zaposlene kod inozemnih organizacija sa sjedištem u Republici Hrvatskoj koji ne uživaju diplomatski imunitet (strano predstavništvo, međunarodna organizacija i ustanova), kod inozemnih fizičkih osoba s prebivalištem ili sjedištem u Republici Hrvatskoj, ili kod diplomatskih misija i konzularnih ureda strane države te međunarodnih organizacija ili predstavništva sa sjedištem u Republici Hrvatskoj koji uživaju diplomatski imunitet, ili u osobnoj službi kod stranih državljana, ako uredbama Europske unije o koordinaciji sustava socijalne sigurnosti ili međunarodnim ugovorom o socijalnom osiguranju nije drukčije određeno-članak 9. stavak 1. točka 5. ZOMO-a
- osobe državljanke trećih zemalja i osobe bez državljanstva zaposlene na državnom području Republike Hrvatske, ako pravnim propisima EU o koordinaciji sustava socijalne sigurnosti ili međunarodnim ugovorom o socijalnom osiguranju nije drukčije određeno- članak 9. stavak 1. točka 6. ZOMO-a
- izaslane radnike koji za poslodavca sa sjedištem u Republici Hrvatskoj obavljaju poslove u drugoj državi te osobe na radu u diplomatskoj misiji ili konzularnom uredu Republike Hrvatske u inozemstvu- članak 9. stavak 1. točka 7. ZOMO-a
- osobe sezonske radnike u poljoprivredi s kojima je poslodavac sklopio ugovor o sezonskom radu za obavljanje privremenih, odnosno povremenih sezonskih poslova u poljoprivredi-članak 9. stavak 1. točka 8. ZOMO
- osobe koje su nezaposlene, bez radnog iskustva ili su dugotrajno nezaposlene-članak 9. stavak 1. točka 1. ZOMO-a i Zakon o poticanju zapošljavanja
- osobe koje pružaju pomoć i njegu hrvatskim ratnim vojnim invalidima iz Domovinskog rata i koje za taj rad primaju naknadu prema posebnim propisima-članak 9. stavak 3. ZOMO-a
- osobe koje su zaposlene kod poslodavca sa sjedištem u inozemstvu, na koje se u skladu s pravnim propisima EU o koordinaciji sustava socijalne sigurnosti primjenjuje zakonodavstvo Republike Hrvatske-članak 9. stavak 4. ZOMO-a

NEZAPOSLENE OSOBE

- nezaposlene osobe obvezno su osigurane pod uvjetima i u trajanju utvrđenom propisima o zapošljavanju-članak 9. stavak 2. ZOMO-a

ZAPOSLLENJE U INOZEMSTVU

- osobe zaposlene u inozemstvu kod međunarodnih organizacija i stranih poslodavaca, ako nisu obvezno osigurane prema inozemnim propisima na koje se odnosi međunarodni ugovor o socijalnom osiguranju, ili ako nisu obvezno osigurane prema uredbama Europske unije o koordinaciji sustava socijalne sigurnosti-članak 15. stavak 1. ZOMO-a
- osobe zaposlene u institucijama Europske unije, ako nisu obvezno osigurane prema propisima Europske unije-članak 15. stavak 2. ZOMO-a
- osobe zaposlene na državnom području Republike Hrvatske kod poslodavaca sa sjedištem u inozemstvu, koje nemaju registriranu podružnicu u Republici Hrvatskoj-članak 15. stavak 3. ZOMO-a

BOLOVANJE

- za osiguranika koji nakon prestanka zaposlenja ili drugog rada na osnovi kojeg je bio osiguran nastavi primati naknadu plaće zbog privremene nesposobnosti za rad prema propisima o obveznom zdravstvenom osiguranju-članak 28. točka 1. ZOMO-a

PROFESIONALNA REHABILITACIJA

- za osiguranike zaposlene kod pravnih i fizičkih osoba na profesionalnoj rehabilitaciji i koristeći se naknadom plaće u vezi s pravom na profesionalnu rehabilitaciju kao i za djecu ometenu u psihičkom i fizičkom razvoju - članak 28. točka 2. ZOMO-a

OBRTNIK I TRGOVAC POJEDINAC

- obrtnici i trgovci pojedinci upisani u odgovarajući registar-članak 10. točka 1. ZOMO-a
- osobe koje obavljaju domaću radinost ili sporedno zanimanje prema Zakonu o obrtu, ako nisu obvezno osigurane po drugoj osnovi, ili ako nisu korisnici mirovine, osim korisnika invalidske mirovine zbog djelomičnog gubitka radne sposobnosti-članak 10. točka 6. ZOMO-a

SAMOSTALNE DJELATNOSTI

- osobe koje u skladu s posebnim propisima, samostalno obavljaju profesionalnu djelatnost, kao što su odvjetnici, privatni zdravstveni radnici, umjetnici, novinari, odgajatelji, lektori i prevoditelji, primalje, predstavnici obiteljskog doma, fizička osoba koja samostalno kao profesionalnu djelatnost obavlja poslove savjetovaštva i usluga pomoći i njege u kući i drugi-članak 10. točka 2. ZOMO-a
- vrhunski sportaši, ako nisu obvezno osigurani po drugoj osnovi-članak 10. točka 3. ZOMO-a
- osobe koje obavljaju djelatnost za čije obavljanje nije propisano izdavanje odobrenja ili registracije, ali imaju obilježje samostalnosti, trajnosti i s namjerom stvaranja izvora dohotka ili dobiti i po osnovi obavljanja tih djelatnosti obveznici su poreza na dohodak ili poreza na dobit, ako nisu obvezno osigurane po drugoj osnovi-članak 10. točka 5. ZOMO-a

PRODUŽENO OSIGURANJE

Osobe su osigurane na produženo osiguranje:

- za vrijeme neplaćenog dopusta, mirovanja radnog odnosa dok dijete ne navrší tri godine života, stručnog usavršavanja ili specijalizacije nakon prestanka ugovora o radu, službe, odnosno obavljanja djelatnosti, nezaposlenosti nakon prestanka osiguranja, privremenog ili sezonskog prekida obavljanja djelatnosti, zaposlenja u inozemstvu u međunarodnim i drugim organizacijama na osnovi međunarodnih ugovora o socijalnom osiguranju, odnosno kod stranog poslodavca, ako za to vrijeme nisu obvezno osigurane u Republici Hrvatskoj, odnosno ako uredbama Europske unije o koordinaciji sustava socijalne sigurnosti ili međunarodnim ugovorom o socijalnom osiguranju nije drukčije određeno, za vrijeme boravka u inozemstvu kao bračni drug osiguranika na radu u inozemstvu, nezaposlenosti osiguranika-člana posade broda nakon prestanka ugovora o radu na određeno vrijeme-članak 18. stavak 2. ZOMO-a
- nakon prestanka ugovora o radu na određeno vrijeme za stalne sezonske poslove-članak 18. stavak 4. ZOMO-a
- ako osoba koja ima prebivalište na državnom području Republike Hrvatske za vrijeme nezaposlenosti nakon prestanka obveznoga mirovinskog osiguranja u državi članici Europske unije ili u državi s kojom je sklopljen međunarodni ugovor o socijalnom osiguranju, neovisno o tome je li prije obveznog osiguranja u inozemstvu bila osigurana u Republici Hrvatskoj- članak 18. stavak 3. ZOMO-a
- kao bračni drug osiguranika-profesionalnog ugovornog diplomata za vrijeme boravka u inozemstvu- članak 18. stavak 5. ZOMO-a

POLJOPRIVREDNICI

- osobe koje obavljaju poljoprivrednu i šumarsku djelatnost kao jedino ili glavno zanimanje, a upisane su upisnik obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava, odnosno u upisnik šumoposjednika u svojstvu nositelja ili člana obiteljskog poljoprivrednog gospodarstva, odnosno šumoposjednika i člana njegovog obiteljskog domaćinstva-članak 11. stavak 1. ZOMO-a
- osobe koje su po osnovi obavljanja samostalne djelatnosti poljoprivrede i šumarstva obveznici poreza na dohodak ili poreza na dobit-članak 10. točka 4. ZOMO-a

RODITELJ

- roditelj koji obavlja roditeljske dužnosti u prvoj godini života djeteta, a nije obvezno osiguran po drugoj osnovi, ako je dijete hrvatski državljanin i ako roditelj i dijete imaju prebivalište u Republici Hrvatsko-članak 14. stavak 1. ZOMO-a
- roditelj njegovatelj ili njegovatelj prema propisima o socijalnoj skrbi, za vrijeme trajanja tog statusa-članak 14. stavak 3. ZOMO-a

ČLANOVI UPRAVE, IZVRŠNI DIREKTORI I UPRAVITELJI ZADRUGE

- članovi uprave i izvršni direktori trgovačkih društava i upravitelji zadruge, ako nisu obvezno osigurani po drugoj osnovi-članak 12. ZOMO-a

VJERSKI SLUŽBENICI

- svećenici i drugi vjerski službenici vjerske zajednice, koja je upisana u evidenciju vjerskih zajednica koju vodi ministarstvo nadležno za poslove uprave, ako nisu obvezno osigurani po drugoj osnovi-članak 13. ZOMO-a

POMORCI

- članovi posade broda u međunarodnoj plovidbi čiji je poslodavac, brodar ili kompanija domaća ili strana pravna osoba, ako uredbama Europske unije o koordinaciji sustava socijalne sigurnosti ili međunarodnim ugovorom o socijalnom osiguranju nije drukčije određeno-članak 16. ZOMO-a u vezi s Pomorskim zakonikom

KONVALIDACIJA

Upisuje se za osobe kojima je na temelju Zakona o konvalidaciji i Pravilnika o postupku konvalidiranja odluka i pojedinačnih akata iz područja mirovinskog osiguranja u Zavodu doneseno rješenje kojim se u mirovinski staž kao staž osiguranja priznaje vrijeme provedeno u radnom odnosu u raznim tijelima, pravnim ili fizičkim osobama, fizičkim osobama koje obavljaju djelatnost obrtnika ili samostalno obavljaju profesionalnu djelatnost te individualnim poljoprivrednicima, u razdoblju od 8. listopada 1991. do 15. siječnja 1998.

DATUM STJECANJA SVOJSTVA OSIGURANIKA

Pod datumom stjecanja svojstva osiguranika podrazumijeva se dan, mjesec i godina s kojom se osobi priznaje svojstvo osiguranika.

DATUM PRESTANKA SVOJSTVA OSIGURANIKA

Pod datumom prestanka osiguranja podrazumijeva se dan, mjesec i godina s kojom osobi prestaje svojstvo osiguranika.

RAZLOG PRESTANKA SVOJSTVA OSIGURANIKA

U matičnu evidenciju se za osiguranike zaposlene kod pravnih i fizičkih osoba unosi podatak o razlogu prestanka osiguranja prema propisima o radu, a za osiguranike samostalne obveznike plaćanja doprinosa i na temelju evidencija koje vodi Zavod.

UGOVOR O RADU

Upisuje se podatak o tome je li ugovor o radu sklopljen na određeno ili neodređeno te puno ili nepuno radno vrijeme.

RADNO VRIJEME OSIGURANIKA

Pod radnim vremenom osiguranika podrazumijeva se prosječno dnevno radno vrijeme za radno mjesto na kojem radnik radi kod poslodavca.

Ako radnik radi s nepunim radnim vremenom, u matičnu evidenciju unosi se stvarno radno vrijeme radnika.

Za samostalne obveznike doprinosa treba upisati puno radno vrijeme.

Za korisnike mirovine u osiguranju treba upisati stvarno radno vrijeme radnika.

ZANIMANJE

U matičnu evidenciju unosi se zanimanje radnika prema rasporedu na radno mjesto iz ugovora o radu, jer se pod zanimanjem podrazumijeva posao (radno mjesto) koji obavlja osoba radi stjecanja sredstava za život.

Naziv zanimanja bilježi se u skladu s Nacionalnom klasifikacijom zanimanja.

Za nezaposlene osobe zanimanje se određuje prema poslovima koje su obavljali prije prestanka zaposlenja, odnosno prema osposobljenosti za rad. Zanimanje nezaposlenih osoba bez radnog iskustva iskazuje se kao osposobljenost za rad, kao zvanje (npr. ekonomist).

Za osiguranika koji plaća doprinos za produženo osiguranje prema članku 18. ZOMO-a, ubilježava se zanimanje koje je obavljao neposredno prije prestanka obveznog osiguranja.

NAJVIŠA ZAVRŠENA ŠKOLA

Za vođenje podataka o školskoj spremi, u matičnu evidenciju unosi se najviši stupanj završene škole, tj. najviši stupanj stručnog obrazovanja.

Za osiguranika koji nije pohađao nikakvu školu, odnosno koji nije završio niti jedan razred osnovne škole, treba upisati "nije završio školu".

Vrsta završene škole upisuje se prema šifarniku škola Državnog zavoda za statistiku.

STRUČNO OBRAZOVANJE

Pri evidentiranju podataka o stručnom obrazovanju, u matičnu evidenciju unosi se stručno obrazovanje prema sljedećoj klasifikaciji:

- 1) visoka stručna sprema - za osobu koja je završila fakultet i stekla VIII. stupanj stručnog obrazovanja i stekla zvanje doktor;
- 2) visoka stručna sprema - za osobu koja je završila fakultet i stekla VII. stupanj stručnog obrazovanja i ima završen poslijediplomski studij;
- 3) visoka stručna sprema - za osobu koja je završila fakultet i stekla VII. stupanj stručnog obrazovanja;
- 4) viša stručna sprema - za osobu koja je završila prvi stupanj fakulteta ili njemu slične škole i stekla VI. stupanj stručnog obrazovanja;
- 5) visokokvalificiran - za osobu koja je završila školu za visokokvalificirane radnike ili njoj sličnu školu, odnosno koja je položila ispit za stjecanje stupnja stručnog obrazovanja visokokvalificiranog radnika i stekla V. stupanj stručnog obrazovanja;
- 6) srednja stručna sprema - za osobu koja je završila stručnu, općeobrazovnu ili njoj sličnu školu i stekla IV. stupanj stručnog obrazovanja;

7) kvalificiran - za osobu koja je završila školu za kvalificirane radnike i za osobu koja je položila ispit za stjecanje stupnja stručnog obrazovanja kvalificiranog radnika i stekla III. stupanj stručnog obrazovanja;

8) niža stručna sprema - za osobu koja je završila najmanje osmogodišnju školu ili nepotpuno stručnu ili općeobrazovnu srednju školu i stekla II . stupanj stručnog obrazovanja ;

9) polukvalificiran (priučen) - za osobu kojoj je kod poslodavca priznat stupanj stručnog obrazovanja priučenog - polukvalificiranog radnika i stekla II. stupanj stručnog obrazovanja;

10) nekvalificiran - za osobu koja nije stekla nijedan stupanj stručnog obrazovanja prema odredbama od 1) do 9) ovoga stavka.

STRUČNA SPREMA ZA OBAVLJANJE POSLOVA

Pod stručnom spremom za obavljanje poslova i radnih zadaća podrazumijevaju se opća i stručna znanja, praktične vještine i druga svojstva koja treba imati radnik da bi mogao uspješno obavljati djelatnost kojom se bavi poslodavac.

Pri ubilježavanju podataka o stručnoj spremi za obavljanje radnih zadaća, u matičnu evidenciju upisuje se stupanj stručne spreme prema ovoj klasifikaciji:

visoka stručna sprema sa završenim magisterijem i doktoratom

visoka stručna sprema

viša stručna sprema

visokokvalificiran

srednja stručna sprema

kvalificiran

niža stručna sprema

polukvalificiran (priučen)

nekvalificiran.

STATUS OSOBE S INVALIDITETOM

Upisuje se podatak ovisno o statusu osobe utvrđenom prema posebnim propisima,

- HRVI Domovinskog rata
- invalidne osobe
- osobe s invalidnošću

KORISNIK MIROVINE U OSIGURANJU

Upisuje se podatak ovisno o statusu osiguranika kao korisnika prava na:

- starosnu mirovinu
- invalidsku mirovinu zbog profesionalne nesposobnosti za rad
- invalidsku mirovinu zbog djelomične nesposobnosti za rad

MIROVINSKI STAŽ

Pri unosu podataka o mirovinskom stažu, u matičnu evidenciju upisuje se vrijeme koje se prema propisima o mirovinskom osiguranju računa za ostvarivanje prava iz mirovinskog osiguranja.

U matičnu evidenciju unose se podaci o stažu osiguranja koji se računa u efektivnom trajanju, o stažu osiguranja koji se računa s povećanim trajanjem i o posebnom stažu.

Kao podatak o stažu osiguranja koji se računa u efektivnom trajanju, u matičnu evidenciju unosi se:

- 1) Vrijeme koje se računa u staž osiguranja prema članku 24. do 32. ZOMO-a.
- 2) Razdoblja osiguranja navršena u drugim državama članicama Europske unije, u skladu s uredbama Europske unije o koordinaciji sustava socijalne sigurnosti te razdoblja osiguranja navršena u državama s kojima je Republika Hrvatska sklopila međunarodni ugovor o socijalnom osiguranju, u skladu s tim ugovorima.
- 3) Pri unosu podataka o stažu osiguranja koji se računa u efektivnom trajanju, u matičnu evidenciju upisuje se broj godina, mjeseci i dana ostvarenog staža.
- 4) Pri unosu podataka o stažu osiguranja koji se računa s povećanim trajanjem, u matičnu evidenciju se uz broj godina, mjeseci i dana ostvarenog staža upisuje i naziv radnih mjesta i zanimanja koje je osiguranik obavljao, a na kojima se staž osiguranja računa s povećanim trajanjem i stupanj povećanja staža. U matičnu evidenciju unose se i podaci o osiguranicima - invalidnim osobama kojima se na temelju određene dijagnoze staž osiguranja računa s povećanim trajanjem. Radna mjesta i stupanj povećanja unose se prema Zakonu o stažu osiguranja s povećanim trajanjem.
- 5) Kao podatak o posebnom stažu, u matičnu evidenciju unosi se vrijeme koje se na temelju propisa o mirovinskom osiguranju računa u poseban staž, kao i vrijeme staža priznatog prema posebnim propisima.

Pri unosu podataka o posebnom stažu, u matičnu evidenciju upisuje se broj godina, mjeseci i dana ostvarenog posebnog staža.

DRŽAVA

U matičnu evidenciju unosi se podatak o državi članici Europske unije te državi s kojom je Republika Hrvatska sklopila međunarodni ugovor o socijalnom osiguranju, u kojoj je osiguranik navršio razdoblja osiguranja, a ta razdoblja osiguranja uzimaju se u obzir pri ostvarivanju prava na mirovinu primjenom uredbi Europske unije o koordinaciji sustava socijalne sigurnosti, odnosno primjenom međunarodnih ugovora o socijalnom osiguranju.

Oznaku države treba upisati na temelju abecednog popisa zemalja koji je izdao Zavod za normizaciju i mjeriteljstvo Republike Hrvatske (ISO 3166 - Codes for representation of names of countries), a preuzeo ih je i koristi Državni zavod za statistiku.

OSNOVICA ZA OSTVARIVANJE PRAVA

U matičnu evidenciju unose se podaci koji služe za ostvarivanje prava: plaća, naknada plaće, ostali primici i osnovice za uplatu doprinosa.

Pod plaćom koja se unosi u matičnoj evidenciji smatra se ukupan iznos plaće koju je poslodavac isplatio u skladu s posebnim propisima.

Pod naknadom plaće smatra se naknada isplaćena u skladu s posebnim propisima, a u vezi s odredbama ZOMO-a.

Pod osnovicom smatra se osnovica za plaćanje doprinosa za mirovinsko osiguranje prema posebnim propisima.

Pod ostalim primicima smatraju se podaci o drugom dohotku i primici po osnovi obavljanja druge djelatnosti.

VRSTA OSNOVICE

Podatak se unosi za osiguranika člana posade broda u međunarodnoj plovidbi, a u vezi s Pomorskim zakonikom.

OPĆINA MJESTA RADA ILI PREBIVALIŠTA OSIGURANIKA

U matičnu evidenciju za zaposlene unosi se podatak o općini prema stvarnoj općini mjesta rada, neovisno o sjedištu poslodavca ili njegove poslovne jedinice, i to:

- za obveznike samostalnih djelatnosti, obrtnike i trgovce pojedince prema podatku iz upisa u odgovarajući registar - prema mjestu registracije, odnosno obavljanja djelatnosti
- za obveznike-osiguranike zaposlene u inozemstvu - prema prebivalištu osiguranika, odnosno prema prebivalištu koje je osiguranik imao prije odlaska u inozemstvo
- za nezaposlene - prema sjedištu nadležne službe zapošljavanja
- za poljoprivrednike - prema prebivalištu osiguranika
- za članove posade broda u međunarodnoj plovidbi - prema sjedištu poslodavca, odnosno njegove podružnice, a za članove posade broda čiji je poslodavac strana osoba – prema mjestu prebivališta osiguranika
- za osiguranike u produženom osiguranju – prema prebivalištu osiguranika
- za osiguranike članove uprave trgovačkih društava, izvršne direktore i upravitelje zadruga – prema sjedištu trgovačkog društva, odnosno sjedištu zadruge
- za sezonske radnike u poljoprivredi – prema općini mjesta rada
- za korisnike prava – ustrojstvena jedinica Zavoda u kojoj je osiguranik ostvario pravo iz mirovinskog osiguranja, odnosno ustrojstvena jedinica Zavoda koja obavlja isplatu mirovinskog primanja
- za radnika zaposlenog kod stranog poslodavca koji rad obavlja u Republici Hrvatskoj – prema adresi prebivališta.

Šifre općina u Republici Hrvatskoj utvrđene su Zakonom o područjima županija, gradova i općina, a šifrarski se iskazuju prema Registru prostornih jedinica Državnog zavoda za statistiku.

B) OBVEZNICI DOPRINOSA

REGISTARSKI BROJ

Matična evidencija o obveznicima doprinosa vodi se pod registarskim brojem.

Registarski broj dodjeljuje Zavod pri podnošenju prijave o početku poslovanja obveznika plaćanja doprinosa Zavodu.

Registarski broj sastoji se od 10 brojeva. Posljednja brojka je kontrolni broj registarskog broja.

Kontrolni broj registarskog broja određuje se po modulu 10.

Kontrolni broj modula 10 opisan je pri određivanju kontrolnog broja osobnog broja.

Obveznik doprinosa:

- za mirovinsko osiguranje
- za povećani staž osiguranja
- za zapošljavanje invalida
- poslodavac iz jedne od zemalja EU.

Pod obveznicima doprinosa podrazumijevaju se obveznici doprinosa za mirovinsko osiguranje prema redovitoj stopi doprinosa, obveznici koji imaju radnike na radnim mjestima na kojima se staž osiguranja računa s povećanim trajanjem pa se i doprinosi plaćaju prema povećanoj stopi, obveznici koji zapošljavaju osobe s invaliditetom-odnosno obveznici pravne i fizičke osobe sa sjedištem u jednoj od zemalja EU.

OSOBNI IDENTIFIKACIJSKI BROJ OBVEZNIKA DOPRINOSA

Počevši od 1.siječnja 2010., na temelju Zakona o osobnom identifikacijskom broju i Pravilnika o osobnom identifikacijskom broju, u matičnu evidenciju ubilježava se osobni identifikacijski broj obveznika doprinosa (OIB obveznika doprinosa).

OPĆINA SJEDIŠTA OBVEZNIKA DOPRINOSA ILI OPĆINA PREBIVALIŠTA

Pod općinom sjedišta obveznika doprinosa podrazumijeva se općina upisana u odgovarajući registar.

- ako poslodavac ima osnovane podružnice ili druge dijelove na lokaciji različitoj od sjedišta poslodavca, u tim slučajevima upisuje se općina sjedišta podružnica, odnosno izdvojenog dijela.
- za obveznike samostalnih djelatnosti, obrtnike i trgovce pojedince prema podatku iz upisa u odgovarajući registar - prema mjestu registracije, odnosno obavljanja djelatnosti.
- za obveznike-osiguranike zaposlene u inozemstvu - prema prebivalištu osiguranika, odnosno prema prebivalištu koje je osiguranik imao prije odlaska u inozemstvo

- za nezaposlene - prema sjedištu nadležne službe zapošljavanja
- za poljoprivrednike - prema prebivalištu osiguranika
- za članove posade broda u međunarodnoj plovidbi - prema sjedištu poslodavca, odnosno njegove podružnice, a za članove posade broda čiji je poslodavac strana osoba - prema mjestu prebivališta
- za osiguranike u produženom osiguranju - prema prebivalištu osiguranika
- za osiguranike članove uprave trgovačkih društava, izvršne direktore i upravitelje zadruge - prema sjedištu trgovačkog društva, odnosno sjedištu zadruge
- za sezonske radnike u poljoprivredi - prema sjedištu poslodavca, odnosno sjedištu njegove podružnice, prema prebivalištu poslodavca ili prebivalištu sezonskog radnika u poljoprivredi
- za korisnike prava - ustrojstvena jedinica Zavoda u kojoj je osiguranik ostvario pravo iz mirovinskog osiguranja, odnosno ustrojstvena jedinica Zavoda koja obavlja isplatu mirovinskog primanja
- za radnika zaposlenog kod stranog poslodavca koji poslove obavlja u Republici Hrvatskoj - prema adresi prebivališta.

NAZIV OBVEZNIKA DOPRINOSA

Pod nazivom obveznika doprinosa podrazumijeva se naziv tvrtke (pravne i fizičke osobe), odnosno podružnice, u skladu s nazivom iz upisa u odgovarajući registar.

VRSTA OBVEZNIKA DOPRINOSA

Pod vrstom obveznika doprinosa podrazumijevaju se pravni oblici pravnih osoba i vrste obveznika fizičkih osoba.

Pri unosu vrste pravno ustrojbenih oblika koristi se šifarnik Državnog zavoda za statistiku.

Pod vrstom fizičkih osoba podrazumijevaju se obrtnici, samostalne profesionalne djelatnosti i drugi samostalni obveznici doprinosa. Za upis vrsta fizičkih osoba koristi se šifrarski sustav Zavoda.

RADNO VRIJEME POSLODAVCA

Pod radnim vremenom poslodavca podrazumijeva se tjedno radno vrijeme, u skladu s propisima o radu.

E-mail ADRESA

Upisuje se kontakt adresa elektroničke pošte obveznika doprinosa.

DJELATNOST

U matičnu evidenciju unosi se djelatnost poslovnog subjekta prema Obavijesti o razvrstavanju poslovnog subjekta prema Zakonu o Nacionalnoj klasifikaciji djelatnosti - u nastavku teksta: NKD, koju je izdao Državni zavod za statistiku.

MATIČNI BROJ POSLOVNOG SUBJEKTA

Pri razvrstavanju poslovnih subjekata prema NKD-u Državni zavod za statistiku, u skladu sa Zakonom o NKD-u, određuje i pripadajući matični broj kao stalnu oznaku subjekta upisanu u Registar poslovnih subjekata Državnog zavoda za statistiku. Dodijeljena oznaka unosi se u matičnu evidenciju.

DATUM POČETKA POSLOVANJA

Pod datumom početka poslovanja, odnosno obavljanja djelatnosti podrazumijeva se dan, mjesec i godina početka poslovanja ili obavljanja djelatnosti prema datumu koji je upisan u rješenju o upisu u odgovarajući registar.

DATUM PRESTANKA POSLOVANJA

Pod datumom prestanka poslovanja, odnosno obavljanja djelatnosti podrazumijeva se dan, mjesec i godina prestanka poslovanja ili obavljanja djelatnosti prema datumu koji je upisan u rješenju o brisanju iz odgovarajućeg registra.

SJEDIŠTE OBVEZNIKA DOPRINOSA

Pod sjedištem obveznika doprinosa podrazumijeva se sjedište (ulica, kućni broj, pošta) koje je upisano u rješenju o upisu u odgovarajući registar.

MATIČNI BROJ GRAĐANA

Ubilježava se matični broj građana fizičke osobe obveznika doprinosa-osiguranika (MBG). Od 1. siječnja 2010. MBG nije obvezan podatak te se obvezno ubilježava datum rođenja i spol na način da se vodi dan, mjesec i godina rođenja te oznaka spola osiguranika: 1 za muško i 2 za žensko.

ADRESA STANOVANJA

Mjesto stanovanja, ulica, kućni broj i pošta

U matičnu evidenciju unosi se adresa stanovanja poslodavca fizičke osobe.

SEZONSKO OBAVLJANJE DJELATNOSTI

U matičnu evidenciju upisuje se dan, mjesec i godina početka i prestanka sezonskog obavljanja djelatnosti.

Sezonsko obavljanje djelatnosti mogu obavljati osobe u skladu s posebnim propisima.

C) KORISNICI PRAVA IZ MIROVINSKOG OSIGURANJA

VRSTA PRAVA IZ MIROVINSKOG OSIGURANJA

Pod vrstom prava podrazumijevaju se prava koja su korisniku priznata rješenjem Zavoda, i to:

- pravo na starosnu mirovinu (članak 33. ZOMO)

- pravo na prijevremenu starosnu mirovinu (članak 34. do 36. ZOMO)
- pravo na invalidsku mirovinu (članak 56. ZOMO)
- pravo na privremenu invalidsku mirovinu (članak 57. ZOMO)
- pravo na obiteljsku mirovinu (članak 65. ZOMO)
- pravo na osnovnu mirovinu (članak 91. ZOMO)
- pravo na najnižu mirovinu (članak 90. ZOMO)
- pravo na profesionalnu rehabilitaciju (članak 44. ZOMO)
- podaci o neposrednoj opasnosti od nastanka smanjene radne sposobnosti (članak 41. ZOMO)
- pravo na naknadu plaće u vezi s profesionalnom rehabilitacijom (članak 51. do 53. ZOMO)
- pravo na naknadu zbog tjelesnog oštećenja (članak 61. ZOMO)
- pravo na predujam mirovine (članak 131. ZOMO)
- prava ostvarena prema Zakonu o pravima hrvatskih branitelja iz domovinskog rata i članova njihovih obitelji
- prava ostvarena prema Zakonu o pravima iz mirovinskog osiguranja djelatnih vojnih osoba, policijskih službenika i ovlaštenih službenih osoba
- prava ostvarena prema međudržavnim ugovorima o socijalnom osiguranju i uredbama Europske unije o koordinaciji sustava socijalne sigurnosti.

DATUM PRIZNANJA PRAVA

Pod datumom priznanja prava podrazumijeva se dan, mjesec i godina priznanja prava prema rješenju Zavoda.

SVOTA PRIMANJA NA DAN PRIZNANJA PRAVA

Podatak sadrži svotu primanja koja je korisniku određena na datum stjecanja prava prema rješenju Zavoda.

DATUM POČETKA ISPLATE PRIMANJA

Podatak sadrži dan, mjesec i godinu početka isplate primanja koje je korisniku određeno rješenjem Zavoda.

SVOTA PRIMANJA U ISPLATI

Podatak sadrži usklađenu svotu primanja na datum isplate.

OSOBNI BOD

Podatak o osobnom bodu vodi se radi izračunavanja svote mirovine i ostalih primanja te iskazivanja svota mirovina i ostalih primanja ostvarenih do 1. siječnja 1999., u skladu s odredbama članka 79., 85., 86., 88. i 93. ZOMO-a.

DATUM NASTANKA INVALIDNOSTI

Podatak sadrži dan, mjesec i godinu nastanka djelomičnog ili potpunog gubitka radne sposobnosti.

U skladu s odredbom članka 39. stavka 3. ZOMO-a djelomični gubitak radne sposobnosti postoji kada kod osiguranika postoji smanjenje radne sposobnosti iz stavka 1. ovoga članka, a s obzirom na zdravstveno stanje, životnu dob, naobrazbu i sposobnost ne može se profesionalnom rehabilitacijom osposobiti za rad s punim radnim vremenom na drugim poslovima, ali može raditi najmanje 70% radnog vremena na prilagođenim poslovima iste ili slične razine obrazovanja koji odgovaraju njegovim dosadašnjim poslovima.

Prema odredbi članka 39. stavka 4. ZOMO-a potpuni gubitak radne sposobnosti postoji kada kod osiguranika u odnosu na zdravog osiguranika iste ili slične razine obrazovanja, zbog promjena u zdravstvenom stanju koje se ne mogu otkloniti liječenjem, nastane trajni gubitak radne sposobnosti bez preostale radne sposobnosti.

UZROK INVALIDNOSTI

Invalidnost, prema odredbi članka 39. stavka 5. ZOMO-a, može nastati zbog bolesti, ozljede izvan rada, ozljede na radu ili profesionalne bolesti.

a) Ozljedom na radu (članak 42. ZOMO) smatra se svaka vrsta ozljede koja je uzročno vezana uz obavljanje poslova na kojima osiguranik radi, odnosno djelatnosti na osnovi koje ozlijeđena osoba ima svojstvo osiguranika prema odredbama ZOMO-a. Ozljedom na radu smatra se i bolest osiguranika koja je nastala izravno i isključivo kao posljedica nesretnog slučaja ili više sile za vrijeme rada ili obavljanja djelatnosti koja je osnova za stjecanje svojstva osiguranika.

Ozljedom na radu smatra se prema navedenim uvjetima i ozljeda koju osiguranik pretrpi na redovitom putu od stana do mjesta rada i obratno, kao i ozljeda koju osiguranik pretrpi u vezi s korištenjem prava na zdravstvenu zaštitu prema propisima o zdravstvenom osiguranju i prava na profesionalnu rehabilitaciju.

b) Profesionalne bolesti (članak 43. ZOMO) su određene bolesti izazvane dužim neposrednim utjecajem procesa rada i uvjeta rada na određenim poslovima na osnovi kojih oboljela osoba ima svojstvo osiguranika.

Lista profesionalnih bolesti i poslova na kojima se te bolesti javljaju i uvjeti pod kojima se smatraju profesionalnim bolestima utvrđuju se posebnim zakonom.

DIJAGNOZA BOLESTI

Podatak sadrži oznaku za medicinski naziv bolesti ili ozljede koja je uzrokovala invalidnost, smrt ili tjelesno oštećenje, a vodi se prema Međunarodnoj klasifikaciji bolesti i srodnih zdravstvenih problema - deseta revizija iz godine 1992. (MKB-X.).

PODACI O TJELESNOM OŠTEĆENJU

Tjelesno oštećenje postoji kada kod osiguranika nastane gubitak, značajnije oštećenje ili znatnija onesposobljenost pojedinog organa ili dijelova tijela, što otežava normalnu aktivnost organizma i zahtijeva veće napore u obavljanju životnih potreba, bez obzira uzrokuje li ono ili ne uzrokuje smanjenje ili gubitak radne sposobnosti, u skladu s odredbom članka 61. ZOMO-a.

U vezi s tjelesnim oštećenjem vode se podaci o vrsti tjelesnog oštećenja, stupnju, postotku i datumu nastanka tjelesnog oštećenja, dijagnozi bolesti i uzroku nastanka tjelesnog oštećenja.

Stupanj tjelesnog oštećenja određen je visinom utvrđenog postotka. Uzrok nastanka tjelesnog oštećenja može biti samo profesionalna bolest ili ozljeda na radu.

Ostali uvjeti za stjecanje prava na naknadu zbog tjelesnog oštećenja utvrđuju se Zakonom o listi tjelesnih oštećenja.

VRSTA MIROVINE OD KOJE JE ODREĐENA OBITELJSKA MIROVINA

Pod vrstom mirovine smatra se starosna ili invalidska mirovina koja je pripadala ili bi pripadala umrlom korisniku ili osiguraniku u trenutku smrti, a prema kojoj se određuje obiteljska mirovina.

DATUM SMRTI OSIGURANIKA ILI KORISNIKA MIROVINE

Podatak sadrži dan, mjesec i godinu smrti osiguranika ili korisnika prema podacima iz smrtnog lista.

UZROK SMRTI OSIGURANIKA ILI KORISNIKA MIROVINE

Podatak se vodi o umrlom osiguraniku ili korisniku mirovine radi određivanja obiteljske mirovine.

Uzrok smrti osiguranika ili korisnika mirovine može biti bolest, profesionalna bolest, ozljeda na radu i ozljeda izvan rada.

KORISNICI OBITELJSKE MIROVINE

Podatak se odnosi na srodstvo korisnika obiteljske mirovine s umrlim osiguranikom ili korisnikom mirovine te je osnova za stjecanje prava na obiteljsku mirovinu.

Prema odredbama ZOMO-a korisnici obiteljske mirovine mogu biti:

- udovica, odnosno udovac
- razvedeni bračni drug s pravom na uzdržavanje
- djeca rođena u braku, izvan braka ili posvojena
- pastorčad koju je osiguranik uzdržavao

- unučad koju je osiguranik uzdržavao, ako su bez oba roditelja ili ako imaju jednog ili oba roditelja kod kojih postoji potpuni gubitak radne sposobnosti prema ZOMO-u
- roditelji – otac, majka, očuh, maćeha i posvojitelj osiguranika koje je osiguranik uzdržavao
- djeca bez roditelja – braća, sestre i druga djeca koju je osiguranik uzeo na uzdržavanje, ako su bez oba roditelja ili ako imaju jednog ili oba roditelja kod kojih postoji potpuni gubitak radne sposobnosti prema ZOMO-u
- izvanbračni drug koji je s osiguranikom ili s korisnikom mirovine do njegove smrti živio u zajedničkom kućanstvu najmanje tri godine. Status izvanbračne zajednice utvrđuje se u izvanparničnome sudskom postupku.

DATUM PRESTANKA PRAVA

Podatak sadrži dan, mjesec i godinu prestanka prava iz mirovinskog osiguranja prema rješenju Zavoda, osim u slučaju smrti korisnika, kada se ne donosi rješenje.

VRSTA PRAVA, DATUM I RAZLOG PRESTANKA ISPLATE

Podatak sadrži dan, mjesec i godinu s kojom se obustavlja isplata, a razlog može biti: prestanak prava, izbor drugog prava te ostali razlozi.

PODACI O SVIM PROMJENAMA NASTALIM TIJEKOM KORIŠTENJA PRAVA IZ MIROVINSKOG OSIGURANJA

U skladu s odredbama ZOMO-a vodit će se podaci o svim vrstama promjena koje nastanu tijekom korištenja prava iz mirovinskog osiguranja.

III. ZAVRŠNE ODREDBE

Stupanjem na snagu ovih Jedinostvenih metodoloških načela za vođenje matične evidencije o osiguranicima, obveznicima plaćanja doprinosa i korisnicima prava iz mirovinskog osiguranja, prestaju važiti Jedinostvena metodološka načela za vođenje matične evidencije o osiguranicima, obveznicima uplaćivanja doprinosa i korisnicima prava iz mirovinskog osiguranja ("Narodne novine", br. 2/99.).

Ova Jedinostvena metodološka načela za vođenje matične evidencije o osiguranicima, obveznicima plaćanja doprinosa i korisnicima prava iz mirovinskog osiguranja stupaju na snagu osmog dana od dana objave u "Narodnim novinama".

KLASA: 041-01-14-02/4
URBROJ: 341-99-01/01-14-6
Zagreb, 20. ožujka 2014.

**PREDSJEDNICA UPRAVNOG VIJEĆA
HRVATSKOG ZAVODA ZA
MIROVINSKO OSIGURANJE**

Mirjana Radenović

OBRAZLOŽENJE

Jedinstvena metodološka načela za vođenje matične evidencije o osiguranicima, obveznicima plaćanja doprinosa i korisnicima prava iz mirovinskog osiguranja kao opći akt Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje donosi se na osnovi članka 105. stavka 2. Zakona o mirovinskom osiguranju ("Narodne novine", br. 157/13. - u nastavku teksta: Zakon).

Priloženi opći akt sastoji se od tri poglavlja (opće odredbe, obilježja i definicije i završne odredbe), a poglavlje "obilježja i definicije" sastoji se od tri podpoglavlja (osiguranici, obveznici doprinosa i korisnici prava iz mirovinskog osiguranja) i njime se na pregledan i sustavan način navode obilježja za vođenje matične evidencije u Zavodu.

Obilježja koja se obrađuju u priloženom općem aktu, a odnose se na osiguranike, obveznike doprinosa i korisnike prava iz mirovinskog osiguranja vode se u matičnoj evidenciji Zavoda na osnovi članka 104. stavka 1. i 2. Zakona i odredaba Pravilnika o vođenju matične evidencije Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje ("Narodne novine", br. 159/13.).

Svako obilježje u glavi II. -"obilježja i definicije" definira se tekstualno i/ili numerički u odnosu na odredbe Zakona, drugih zakonskih propisa i podzakonskih akata.

U završnim odredbama propisuje se da stupanjem na snagu ovog općeg akta prestaju važiti Jedinstvena metodološka načela za vođenje matične evidencije o osiguranicima, obveznicima uplaćivanja doprinosa i korisnicima prava iz mirovinskog osiguranja ("Narodne novine", br. 2/99.).